

Askonsdagen 2021

Askan påminner oss om att allt under solen är förgängligt. Allt det vi ser och hör, allt det vi kan ta på och äta, allt vi smakar och njuter av tar slut. ”Fåfångligheters fåfånglighet” säger Predikarens bok. Det kan tyckas både tragiskt och lite cyniskt. Samtidigt ligger det något hoppfullt i detta, eftersom vi tror på uppståndelsen, på Kristi seger och en ny himmel och en ny jord. Orättfärdighet och våld, förtryck och slaveri kan inte bestå i längden. Allt som bygger på osanning och orätt kommer att braka ihop. En gång skall allt detta få ett slut. ”Kom ihåg att du är stoft och åter skall bli stoft”, säger därför prästen när han lägger på askan.

Men prästen kan välja, han kan också säga något annat när han lägger askan på vårt huvud: ”omvänd dig och tro på evangeliet”. Här är det evangeliets kärna som han vill påminna oss om just idag när vi börjar fastetiden. Gång på gång måste vi påminna oss om att vi är kallade till daglig och ständig omvändelse till det som är evangelium och glatt budskap. Jesus vill alltid ge oss denna underbara möjlighet att börja på nytt, att lämna det gamla bakom oss, att få hans förlåtelse och efterfölja honom med förnyad iver och glädje. I sin gränslösa barmhärtighet vill han öppna denna väg för oss alla. Det är aldrig försent. Vad som än ligger bakom oss, är vi inbjudna att bli hans nära vänner och trogna efterföljare. Vi får se framåt, i hopp och tillit, inte bakåt, i förtvivlan och modlöshet. ”Nu är den rätta stunden, nu är frälsningens dag” (2 Kor 6:2). Det lilla ordet nu är så viktigt. Vi får inte skjuta upp detta livsavgörande val. ”Nu må ni vända om till mig av allt ert hjärta, säger Herren, med fasta och gråt och klagan” (Joel 2:12).

Fastetiden är alltid framåtriktad: mot påsken, mot uppståndelsen, mot Jesu seger över synd och död. Därför är det så viktigt att vi under denna heliga tid på allvar tar avstånd från allt i vårt liv som är präglad av synd, själviskhet, likgiltighet och medelmåttighet. Även om vi – genom Guds nåd – har undgått att fastna i dödssyndens fasa, är det så lätt att nöja sig med ett halvdant, självcentrerat och bekvämt liv, där egoism och ointresse för vår nästas behov står i centrum. Fastetiden kastar oss ut i öknens strid, där vi får följa Jesus efter i hans kamp mot ondskans makter. Vi måste lära oss att genomskåda den ondes finurliga lister och se hur vi lätt hamnar i en gråzon, där vi mer styrs av jagets tyranni och riskerar att slaviskt följa minsta motståndets lag. I så fall nöjer vi oss med att göra minsta möjliga av allt: visa minsta möjliga medkänsla med vår nästa i nöd, ge minsta möjliga tid till bön, bibelläsning och mässbesök, dela med oss minsta möjliga av vår tid och våra pengar. Evangeliets rop på omvändelse tolkar vi om efter eget behag och för vår egen bekvämlighet. Kanske detta är den allra största faran för oss kristna idag? Vi kompromissar. Vi nöjer oss med minsta möjliga av evangeliet.

Därför är ropet från öknen så viktigt, så omskakande för oss idag. Askans språk måste väcka oss: ”fåfångligheters fåfånglighet”. Vi sitter fast i det som är fåfångligt. Vi har fastnat i självsäkerhet och byggt vårt liv på lösan sand. Vi behöver verkligen slungas ut i öknen och bli konfronterade med vårt eget mörker, vår egen baksida. Vi behöver bara granska vårt eget hjärta och se hur vi har handskats med denna tid av pandemi. Har vi överhuvudtaget söka göra något för gamla, sjuka, och isolerade medmänniskor? Har vi brytt oss om att göra något för de nödlidande och utsatta? Har vi tagit oss tid för bön och andlig fördjupning, när vi inte har kunnat delta i mässan? Har vi sett denna tid som ett upprop till omvändelse och förnyelse i Jesu efterföljelse? Eller har vi bara gnällt och ojat oss över allt vi inte har kunnat göra och allt trevligt vi har gått miste om? ”Jag ber er på Kristi vägnar”, säger Paulus, ”låt försona er med Gud... som Guds medhjälpare uppmanar jag er också att inte kasta bort den nåd ni tar emot från Gud” (2 Kor 5:20, 6:1).

Hursomhelst måste vi ta emot denna heliga fastetid som Guds förnyade gåva och inbjudan att börja om, att ta emot evangeliet på nytt och äntligen göra allvar av vår omvändelse. I sin oändliga barmhärtighet fortsätter Jesus att hoppas på oss. Han kan aldrig ge upp sin förväntan på den sovande kristenheten. Han hoppas trots allt att vi skall vakna upp till bot och omvändelse. Därför får var och en av oss ta emot denna fastetid som en personlig gåva och nåd, som Guds personliga tilltal: ”omvänd dig och tro på evangeliet, lägg allt vad fåfånglighet heter bakom dig”. Tro på Guds ständiga kärlek och omsorg. Han vill göra något underbart av var och en av oss. Glöm ditt gamla liv och allt det själviska och egennyttiga som präglat dig och gjort dig till en karikatyr och parodi på dig själv. Se framåt mot påskens seger och Guds gåva som ständigt erbjuds var och en av oss: förlåtelse för våra synder, ett liv i Jesu närhet och efterföljelse, en delaktighet i Guds eviga liv. ”Skapa i mig, Gud, ett rent hjärta och ge mig på nytt en frimodig ande. Förkasta mig inte från ditt ansikte och ta inte din helige Ande ifrån mig” (Ps 51:12-13).

Askans språk är i grund och botten oändligt hoppfullt och glädjerikt. Var inte rädda att gå ut i öknen med Jesus. Han har redan besegrat mörkrets och ondskans makter. Nu vill han befästa sin seger i var och en av oss. Var inte rädda för öknen med dess torka och hetta. Det är just den rening och befrielse vi alla behöver för att inte fastna i det fåfångliga och i vår självgodhet. Lita på öknen. Lita på askan. Lita på Jesu budskap och hans evangelium. Då kan vi aldrig komma till korta och gå vilse under vår jordiska vandring. Vi är pilgrimer. Vi har ingen fast boning här nere. Men vi har en evig boning som väntar oss i Guds rike. ”Vänd om till Herren, er Gud, ty nådig och barmhärtig är han, långmodig och stor i mildhet” (Joel 2:13).